

Siseministeerium
info@siseministeerium.ee

Teie 15.12.2025 nr 1-6/3325-1,
SIM/25-1402/-1K
Meie 02.02.2026 nr 1.1-11/5379-2

Isikunimeseaduse eelnõu

Austatud härra minister

Siseministeerium on esitanud kooskõlastamiseks isikunimeseaduse eelnõu (edaspidi *eelnõu*). Kooskõlastame eelnõu järgmiste märkustega arvestamisel.

1. Eelnõu § 31 sätestab järgmist: „Käesoleva peatüki alusel isikunime muutmise avalduse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu riigilõivuseaduses sätestatud määras.“

Kõnealust sätet puudutavas seletuskirja osas selgitatakse aga ka mitmeid riigilõivu tasumise korraldusega seonduvaid küsimusi, mis pealtnäha on nii kehtivas õiguses kui ka eelnõus õiguslikult reguleerimata.

1.1. Seletuskirja kohaselt tasutakse riigilõiv taotluse esitamisel, ehk jääb mulje, et taotluse esitamine ja riigilõivu tasumine toimuvad samaaegselt. Palume eelnõu koostajatel selgitada, mida siinkohal konkreetselt silmas peetakse, sealhulgas et kas eelnõu koostajad soovivad kõrvale kalduda riigilõivuseaduse (RLS) § 9 lõikes 1 sätestatud üldreeglist, mille kohaselt tasutakse riigilõiv enne toimingute tegemise taotlemist. Märgime, et kui eelnõu koostajate soov on RLS § 9 lõikes 1 sätestatud korraldusest kõrvale kalduda, siis see on võimalik vaid seadusest tuleneva sättega, mitte seletuskirjas oleva selgitusega.

1.2. Seletuskirja kohaselt võib riigilõivu osaliselt tagastada võttes arvesse kulunud ressursse, kui taotlus võetakse tagasi enne nimemuutmise otsustamist. Palume eelnõu koostajatel selgitada, et kas siinkohal peetakse silmas RLS § 15 lõike 1 punktis 4 ning lõikes 2 nimetatud regulatsiooni? Kui eelnõu koostajatel on soov reguleerida riigilõivu tagastamist teisiti kui see on sätestatud RLS-s, siis tuleb see jällegi fikseerida isikunimeseaduse eelnõu tasandil.

2. Seoses RLS-i muutmisega:

2.1. Eelnõu kohaselt tunnistatakse kehtetuks RLS § 48, mis reguleerib juhtumeid, kus nimemuutmistoiming on vabastatud riigilõivust. Seletuskirjas aga ei ole selgitatud, miks vastav säte kehtetuks tunnistatakse. Palume siinkohal seletuskirja täiendada.

2.2. Eelnõu kohaselt tunnistatakse kehtetuks RLS § 262. Seletuskirja kohaselt tehakse seda ühtlustamise põhjustel, st edaspidi on nime muutmine reguleeritud üksnes RLS §-ga 341.

Märgime siinkohal, et riigilõivu määr on kehtivas õiguses reguleeritud nii RLS §-s 262 kui ka RLS §-s 341 põhjusel, et esimene sätestab määra juhuks, kui toimingut viib läbi siseminister, ning teine sätestab määra juhuks, kui toimingut viib läbi muu asutus või ametnik.

Kehtestatav isikunimeseadus seda loogikat nähtavasti ei muuda, ehk eelnõukohase § 17 lõike 2 kohaselt on isikunime muutmise pädevus jätkuvalt nii Siseministeeriumil kui ka sättes loetletud kohaliku omavalitsuse üksustel. Kui aga RLS § 262 kehtetuks tunnistada, siis faktiliselt muutuks Siseministeeriumi poolt läbiviidav nimemuutustoiming riigilõivuvabaks, sest Siseministeeriumi lõivustatud toimingud on kõik loetletud RLS-i 11. peatükis, ning edaspidi see loetelu ei sisaldaks enam uue isikunime taotluste läbivaatamist.

Palume siinkohal eelnõu koostajatel hinnata, kas RLS § 262 kehtetuks tunnistamisega võib kaasneda eelkirjeldatud tagajärg.

2.3. Seletuskirjas tuleb rohkem selgitada riigilõivumäära suurenemise tagamaid, muuhulgas kas riigilõivumäära suurenemine on tingitud otsesest ja/või kaudsete kulude kasvust, kas riigilõivumäära kehtestamisel lähtutakse rangelt kulupõhimõttest või ka näiteks ekvivalendipõhimõttest, kui palju töötunde kulub keskmiselt isikunime muutmise taotluse läbivaatamiseks ning mis on selle kulu jne. Teisisõnu, sooviksime täpsemat ülevaadet sellest, kuidas on jõutud eelnõus sätestatud 200 euro suuruse lõivuni.

3. Rahvastikutoimingute hüvitamine on reguleeritud Vabariigi Valitsuse 6. veebruari 2015. a määruses nr 16 „Riigieelarve seaduses kohaliku omavalitsuse üksustele määratud toetusfondi vahendite jaotamise ja kasutamise tingimused ja kord“. See hüvitamise mehhanism erineb eelnõu § 17 toodust. Ka terminoloogia on erinev (praegu „nime muutmine“, kuid eelnõus on „nime muutmine ja vahetamine“ erinevad protseduurid). Kas tulenevalt eelnõust on kavas ka seda rakendusakti muuta?

4. Kohaliku omavalitsuse üksuse poolt nimemuutmise küsimuste lahendamist rahastatakse riigieelarvest. Riigieelarvega on ette nähtud 1,127 mln eurot kõikide riiklike kulude katteks, antud rahastus pole muutunud. Kas eelnõuga lisanduv kulu mahub olemasoleva rahastuse sisse ära? Palume tuua välja kogu riiklike kulude eelarveline prognoos.

5. Seletuskirja 7. osas on märgitud, et pigem võib seaduse jõustumine tuua mõningatele KOV üksustele kaasa tulusid. Kui riigilõivud suurenevad, siis on tegemist riigi tuluga. Mis tuludest tegelikult räägitakse?

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Jürgen Ligi
rahandusminister

Marge Kaskpeit 5885 1423 Marge.Kaskpeit@fin.ee
Artur Lundalin 5885 1321 Artur.Lundalin@fin.ee
Kairit Eha 5885 1375 Kairit.Eha@fin.ee